

Ambrus Ágnes

Könyvkiadás Háromszéken

Háromszéken négy sepsiszentgyörgyi könyvkiadónak van saját nyomdája: a **Charta**, a **T3**, az **ARTprinter Studio** és a **H-Press** kiadónak, ezek közül az utóbbi fő tevékenysége a **Háromszék** napilap kiadása. Lap- és egyben könyvkiadással is foglalkozik Kovászna megyében a **Székely Hírmondó**, valamint a **Scribae Kádár Könyv- és Lapkiadó Kft.** is. A megye egyik legújabb könyvkiadója a baróti **Tortoma**, Kézdivásárhelyen pedig két kiadó működik, a **Zelegor Kft.** és az **Ambrózia**. Kovászna Megye Tanácsa és a megyeszékhely önkormányzata is jelentet meg könyveket a **Háromszék Vármegye**, illetve a **Sepsiszentgyörgy Könyvkiadó** révén. Az **Albert Kiadót** Albert Ernő nyugalmazott magyartanár és néprajzos működteti, nyelvvel és nyelvműveléssel kapcsolatos témájú könyveket ad ki az **Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége**, amelynek székhelye Sepsiszentgyörgyön található.

A sepsiszentgyörgyi Charta Kiadó jelenlegi formájában 1998-ban alakult, de előző cégformájukban is — azonos tulajdonosi összetétellel — 1994 óta nyomdai és reklámgrafikai előkészítéssel és kivitelezéssel foglalkoztak — közölte Kisgyörgy Tamás vezérigazgató. Hozzáfűzte: nyomdájukból színes reklámanyagok, magazinok, igényes kiadványok, mappák, naptárak, könyvek, albumok, egyéb kiadványok kerülnek ki. A céget Kisgyörgy Tamás képzőművész igazgatja, számítógépes grafikával (DTP) Kisgyörgy Sz. Tamás foglalkozik, a termelésért pedig Kisgyörgy Emő Eszter felel. A nyomdai részlegen tízen tevékenykednek, a kiadói munkával négyen-öten foglalkoznak, de nem lehet ilyen élesen szétválasztani a két típusú tevékenységet, ezért átfedések is vannak. Kevés szépirodalmi témájú könyvet adnak ki, inkább honismereti, nemzeti önismereti, múltidéző alkotásokat juttatnak el az olvasókhöz — részletezte a kiadó vezetője.

— Legnagyobb sikere a *Székely nemesi családok*, valamint az *Oral history* című sorozatunknak volt — ismertette Kisgyörgy Tamás. — Kiadónk a székelyföldi nemesi családok leszármazását magába foglaló eddigi legátfogóbb sorozat megjelentetésére vállalkozott, amelyben hasonló kiadásban újranyomtuk Pálmay József 1900-ban és 1901-ben megjelent kötetét. Évente jelenik meg nálunk egy-egy tényirodalmi alkotás, amelyek feltárják a közelmúlt történéseit, a hadifogság szenvedéseit, a háborút követő üldöztetések, tömeges deportálások, bebörtönzések és a kollektivizálás embertelenségét, valamint a Szekuritáté ténykedését. Ezen kötetek mellett nagy népszerűségnek örvendenek Egyed Ákos történész-akadémikus könyvei is.

Nagy Ibolya, a Háromszék Vármegye Könyvkiadó nyilvántartással foglalkozó munkatársának elmondása szerint a 2010-ben alakult intézmény a Kovászna Me-

gyei Művelődési Központ keretében működik, Kovászna Megye Tanácsának alárendelt intézmény, és állami költségvetésből finanszírozott. Hozzáfűzte: kiadványaikat tudományos és néprajzi kötetek, az épített örökségről szóló munkák és művészeti albumok alkotják. Legkelendőbb könyveik a *Kúriák földje*, *Háromszék* és a *Barangolás Háromszéken* voltak, amelyek román és angol nyelven is megjelentek.

— Legtöbb kiadványunkat a sepsiszentgyörgyi ARTprinter Studio, a Charta, valamint a csíkszeredai Tipographic és Alutus nyomtatja. 2013-ban a kiadványokra 430 000 lejt költöttek, idénre ugyanennyit irányoztak elő — sorolta Nagy Ibolya. A Háromszék Vármegye Könyvkiadó igazgatója Imreh-Márton István, a gazdasági felelős Farkas Anna, a grafikai szerkesztő Kolumbán Hanna, a raktárnok Tusa Irén, a nyilvántartásért pedig Nagy Ibolya felel — tudtuk meg.

Az egyszemélyes Albert Kiadó 1999 óta működik, többnyire folklór témában ad ki, de tudományos munkákat is megjelentet — számolt be Albert Ernő. Legnagyobb sikere Csíkmadarasi Bogáts Dénes *Sepsiszentgyörgy története, Háromszéki boszorkányok*, *Az első székely huszárezred* című kötetének, valamint a Potsa József szerkesztésében megjelent *Háromszék vármegye. Emlékkönyv Magyarország ezeréves fennállásának ünnepére* című könyvének volt, amelyeket hasonló kiadásban jelentetett meg.

— A kiadó együttműködik a sepsiszentgyörgyi Tipo-Graf nyomdával. Alkalmoszerűen tevékenykedik, előre meghatározott költségvetése nincs, mert a pályázatok nagyon bizonytalanok — jegyezte meg a kiadó tulajdonosa.

Kádár Gyula történész a 90-es évek elején hozta létre a Scribae Kádár Könyv-és Lapkiadó Kft.-t, amely egymás után adta ki az évtizedekig tiltott, hiányolt, a múltat ismertető köteteket, mind saját, mind más szerzők tollából.

A sepsiszentgyörgyi ARTprinter Studio kiadó tulajdonosa Kopacz Attila, akinek a tervezésével, előkészítésével és szerkesztésével sok igényes kivitelezésű könyv jutott el az olvasókhoz.

A T3 Kiadó és nyomda 1994-ben alakult, évente több mint 60 ezer kötetet ad ki, piacvezető a romániai magyar nyelvű tankönyvkiadásban, és saját országos tankönyvterjesztő hálózattal rendelkezik. Tankönyveken kívül ismeretterjesztő, néprajzi, történelmi, kultúrtörténeti témájú könyveket is publikál.

Könyvkiadó Baróton

A Tortoma Kiadót és Könyvkereskedést 2006-ban alapította Demeter László történész, a baróti Erdővidék Múzeumának igazgatója, de a cég ténylegesen 2007-ben kezdte el a tevékenységét. A kiadó gazdasági felelőse Nyágrus Melinda, kereskedelmi felelőse Demeter Katalin. Saját nyomdájuk nincs, a sepsiszentgyörgyi T3 és Charta kiadók, valamint a csíkszeredai Tipographic nyomdájában dolgoztatnak. A kiadóval egyetlen alkalmazott foglalkozik, négyen pedig a cég ügyeit

intézik, illetve a baróti és sepsiszentgyörgyi könyvüzletükben tevékenykednek. Demeter László hozzátette:

— Évente növekszik az általuk kiadott könyvek száma, köztük történelmi, néprajzi, honismereti, irodalmi alkotások és szakkönyvek egyaránt sorakoznak. Legnagyobb sikere első kiadott kötetünknek, a dr. Zathureczkyné Zelch Mancsi *Saját és összegyűjtött Recept-Könyve*, Illésfalvy Péter és Szabó Péter *Erdélyi bevonulás 1940*, valamint Kisgyörgy Zoltán *Háromszéki vártúra-kelelő* című könyvének volt, ezekből minden példány elfogyott.

Költségvetésüket 2013-ra 100000 lejben határozták meg, amelyből 60000 lejt külső támogatás fedezett.

Kézdivásárhelyi kiadók

Borcsa János kritikus egyszemélyes könyvkiadóját, az Ambróziát 1998-ban jegyeztette be azzal az igénnyel, hogy az itt kiadott könyvek által Kézdivásárhely jelen legyen az erdélyi és az anyaországi könyvforgalomban. Ugyanabban az évben jelent meg a kiadó első könyve is, egy tanulmánykötet Szentkatolnai Bálint Benedek grafikus, fametsző és népi iparművész (1860–1920) életéről és munkásságáról. Amint az első könyv is tanúsítja, a kiadó elsősorban Kézdivásárhely és a hozzá tartozó kistérség művelődéstörténeti értékeit, illetve az ehhez a vidékhez kötődő alkotók munkáit jelenteti meg. Legkelendőbb könyvük az *Üdvözlét Kézdivásárbelyről* című, régi képes levelezőlapokat bemutató album volt, de az utolsó példányig elfogyott a *Szentkatolnai krónika* című hely- és művelődéstörténeti tanulmányokat tartalmazó kötet, illetve a *Kézdiszentlélek templomai* című kisalbum is. A kiadó könyveinek nagy része a sepsiszentgyörgyi Charta, valamint a T3 kiadók nyomdájában készült — tette hozzá a kiadó vezetője.

— Mai világunkban nem hagyható figyelmen kívül az internet térhódítása, ennek jól érzékelhető hatása van a könyvpiacra, s ez általában a könyveladás megcsappanásához vezetett — jegyezte meg Borcsa János. — Mégis öröm a kiadó számára, ha vásárlóra és olvasóra talál a kiadványa, amely megbízható információkat, értelmezéseket ad a világról, vagy „csak” jó olvasmányt kínál.

Sántha Attila költő, író 2007-ben alapította a Zelegort, amely a Havas Kiadó tevékenységét folytatja. 2004 és 2006 között itt jelent meg egyebek mellett a nagysikerű *Székely szótár* is. A Zelegor Kiadó fő céljának tekinti a székely és csángó témájú könyvek kiadását, ezt jelzi a kiadó honlapján olvasható bemutatkozó szöveg is: „Ha Székelyföldön jársz, s a fejedet fogod amiatt, hogy nem érted, mit mondanak, ez a lap neked van kitalálva. De akkor sem tévedtél el, ha ugyan tudod otthonról, mi az, hogy zákhányos бүтү zelegor ember, de az azsagot, amivel valakit jól meg lehet lazsnakolni, nem ismered. S ha még ezt es tudnád véletlenül, akkor aztán tényleg itt a helyed, mert a székelyek szavairól, történelméről, fordításról beszélgetünk — egy cseppecskét másképp.”